



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 723/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 519/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 519/2006.

Návrhom na vykonanie exekúcie zo 17. marca 2006 sa pôvodný veriteľ – Slovenská sporiteľňa, a. s., Tomášikova 48, Bratislava (ďalej len „pôvodný veriteľ“ alebo „pôvodný oprávnený“), domáhal vymoženia pohľadávky v sume 38 537,30 Sk (1 279,20 €) s príslušenstvom priznanej rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 C 71/1996 z 9. apríla 1996 voči povinnému v 1. rade Š. H., povinnej v 2. rade M. H., povinnému v 3. rade R. H. a povinnej vo 4. rade A. H. (spolu ďalej len „povinní“).

Zmluvou o postúpení pohľadávok z 15. decembra 2010 postúpil pôvodný oprávnený sťažovateľovi pohľadávku, ktorá je predmetom napadnutého exekučného konania. Na tomto základe sťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania.

Okresný súd uznesením č. k. 10 Er 519/2006-32 z 8. marca 2012 pripustil do konania vstup sťažovateľa na strane oprávneného na miesto pôvodne oprávneného.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd *„po dobu dlhšiu ako 15 mesiacov nezabezpečil právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia“*, preto mu 14. júna 2013 zaslal žiadosť o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným.

Okresný súd na predmetnú žiadosť nereagoval, preto sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), na ktorú okresný súd reagoval prípisom zo 6. decembra 2013, v ktorom *„iba konštatoval, že po zistení pobytu povinných v 3. a 4. rade bude bezodkladne urobená úprava, smerujúca k správoplatneniu predmetného uznesenia“*.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Súčasný protiprávny stav spočíva v tom, že Okresný súd síce pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, avšak nevykonal plynule opatrenia na doručenie rozhodnutia súdu povinným, čím predmetné uznesenie do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť, aj napriek skutočnosti, že v odpovedi bolo uvedené, že budú uskutočnené kroky, smerujúce k správoplatneniu uznesenia. Sťažovateľ sa týmto postupom Okresného súdu dostal do právneho stavu neistoty, z dôvodu prietáhov v konaní spôsobenými prvostupňovým Okresným súdom. Táto skutočnosť má za následok aj stav, kedy exekútor nemôže ďalej vykonávať úkony potrebné na vymoženie pohľadávky v prospech skutočného veriteľa, ktorým je aktuálne sťažovateľ. Konanie o rozhodovaní čiastkovej otázky právneho nástupníctva na strane oprávneného, trvá od 11. 05. 2011, t. j. už vyše troch rokov.

Sťažovateľ má za to, že doterajšia dĺžka konania o tejto čiastkovej otázke je ovplyvnená iba nečinnosťou Okresného súdu, ktorý adekvátne nereaguje na žiadne písomne doručené podania sťažovateľa. Následky tejto skutočnosti, ktoré spôsobil svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je práve ochrana zákonnosti, vyvoláva v sťažovateľovi stratu dôvery k tomuto orgánu a najmä bráni uspokojeniu pohľadávky sťažovateľa, v pozícií nového veriteľa, a to aj napriek tomu, že je držiteľom exekučného titulu. Jeho postavenie oprávneného z exekúcie vedenej pod sp. zn. 10 Er/519/2006 (EX 738/2006), je vo vzťahu k exekútorovi závislé od rozhodnutia Okresného súdu, na ktoré je naviazané aj reálne uspokojenie jeho pohľadávky a tým aj vymožitelnosť jeho súdom už raz priznaného práva. Sťažovateľ považuje nečinnosť Okresného súdu za vážny zásah do svojich majetkových práv a nevidí žiadnu inú možnosť ako sa domôcť nápravy, okrem podania sťažnosti na ústavný súd.

Sťažovateľ sa aktívne domáhal urýchlenia postupu v predmetnom konaní a vyčerpал všetky adekvátne prostriedky, na nastolenie právnej istoty svojho postavenia v predmetnom spore, majúc na mysli žiadosť zo dňa 14. 06. 2013, ako aj sťažnosť na prietahy v konaní zo dňa 07. 11. 2013. Do dňa podania tejto sťažnosti na ústavný súd, t. j. do dňa 01. 07. 2014, ubehlo už celkom 12 mesiacov od prvotného úkonu sťažovateľa, ktorým sa na Okresnom súde Nové Zámky domáhal nápravy nečinnosti Okresného súdu. Hoci Okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu účastníka konania na strane

oprávneného, avšak skutočnosť, že predmetné rozhodnutie doposiaľ nie je právoplatné a vykonateľné bráni tomu, aby sťažovateľ mohol uplatňovať právo, vyplývajúce z exekučného titulu. V tejto súvislosti si dovoľujeme upozorniť, že Okresný súd spôsobuje sťažovateľovi stav právnej neistoty a najmä nemožnosť domôcť sa uspokojenia svojich majetkových, a už skôr judikovaných práv. Sťažovateľ je a aj bol v priebehu celého konania pripravený poskytnúť akúkoľvek súčinnosť, ktorú by Okresný súd vyžadoval na rozhodnutie o podanom návrhu na zmenu účastníka konania, no do dnešného dňa nebol k ničomu vyzvaný.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er/519/2006 porušil základné právo [sťažovateľa] zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj... právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

Okresnému súdu Nové Zámky v konaní, vedenom pod sp. zn. 10 Er/519/2006 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

[Sťažovateľovi]... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,00 Eur..., ktoré... je Okresný súd Nové Zámky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Nové Zámky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 340,89 €... v lehote pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že prieťahy v napadnutom konaní mu spôsobujú „trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky... V tejto sume sťažovateľ zohľadnil najmä dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 7/00, III. ÚS 100/01, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou alebo nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 224/2012). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99, IV. ÚS 224/2012).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu na účely predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že okresnému súdu bol 23. mája 2011 doručený návrh súdneho exekútora na zmenu účastníka konania zo 16. mája 2011. Okresný súd 20. februára 2012 vyzval súdneho exekútora, aby podal riadny návrh na pripustenie zmeny účastníka, a tiež vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k návrhu na zastavenie exekúcie. Vyjadrenie sťažovateľa bolo

doručené okresnému súdu 5. marca 2012 s tým, že nesúhlasí so zastavením exekúcie, keďže povinní sú v produktívnom veku a doterajšia doba vykonávania exekúcie je krátka.

Dňa 6. marca 2012 predložil súdny exekútor návrh na zmenu účastníkov konania. Následne okresný súd rozhodol uznesením č. k. 10 Er 519/2006-32 z 8. marca 2012 tak, že pripustil do konania vstup sťažovateľa na miesto pôvodne oprávneného.

Okresný súd doručoval uznesenie z 8. marca 2012 účastníkom konania. Dňa 24. mája 2012 a 28. mája 2012 boli vrátené nedoručené zásielky pre povinného v 3. rade a povinnú vo 4. rade s poznámkou, že adresát je neznámy. Dňa 28. júna 2012 dal zákonný sudca písomný pokyn na zisťovanie pobytu povinných v 3. a vo 4. rade s tým, že konkrétne úkony smerujúce k zisteniu pobytu povinných okresný súd vykonal 14. novembra 2013.

Dňa 17. júna 2013 bolo doručené podanie sťažovateľa – žiadosť o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia súdu povinným, ktorým žiadal urobiť príslušné opatrenia, napr. doručiť uznesenie povinným, ustanoviť im opatrovníka alebo rozhodnúť o tom, že písomnosti sa im budú doručovať uložením v spise.

Dňa 14. novembra 2013 vyzval okresný súd Obecný úrad v obci R., aby oznámil adresu pobytu povinnej vo 4. rade a adresy a mená osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, alebo o nej majú informácie. Prípis obecného úradu bol doručený okresnému súdu 9. decembra 2013, podľa ktorého sa povinná vo 4. rade zdržiava v obci na adrese trvalého pobytu.

Dňa 5. marca 2014 bola okresnému súdu vrátená nedoručená zásielka pre povinnú vo 4. rade na adresu R... a tiež..., N.

Okresný súd rozhodol uznesením č. k. 10 Er 519/2006-51 z 21. júla 2014 tak, že ustanovil povinnej vo 4. rade opatrovníčku.

Zo zistení ústavného súdu ďalej vyplýva, že povinná vo 4. rade prevzala zásielku s uznesením z 8. marca 2012 o zmene účastníkov konania 23. júla 2014 na adrese N. Uznesenie okresného súdu z 8. marca 2012 o zmene účastníkov konania nadobudlo právoplatnosť 23. júla 2014. Následne okresný súd uznesením z 8. októbra 2014 zrušil uznesenie č. k. 10 Er 519/2006-51 z 21. júla 2014 o ustanovení opatrovníčky povinnej vo 4. rade.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 519/2006.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

Zo sťažnosti sťažovateľa a zo súdneho spisu vyplýva, že konanie vo veci návrhu sťažovateľa o pripustení jeho vstupu do konania na strane oprávneného na miesto pôvodne oprávneného trvalo dva roky a päť mesiacov. Okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania 8. marca 2012. Okresný súd následne doručoval toto uznesenie účastníkom konania s tým, že sa nepodarilo doručiť zásielky pre povinných v 3. a vo 4. rade. Okresný súd následne vykonal šetrenie na zistenie pobytu povinných a opakovane neúspešne doručoval zásielku na zistené adresy. Uznesením z 21. júla 2014 ustanovil povinnej vo 4. rade opatrovníka. Ústavný súd konštatuje, že v tomto období sa vyskytli aj viaceré obdobia nečinnosti – v období od júna 2012 do novembra 2013, od marca 2014 do júla 2014.

Za rozhodujúce považuje ústavný súd to, že okresný súd vyvinul úsilie na doručenie zásielok s uznesením z 8. marca 2012 s tým, že zo zistení ústavného súdu vyplýva,

že predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. júla 2014, čím sťažovateľ získal procesné postavenie oprávneného v napadnutom exekučnom konaní.

Z uvedeného vyplýva, že v postupe okresného súdu v napadnutom konaní sa vyskytli obdobia nečinnosti, avšak s tým, že v zásade vyvinul primerané a cielené úsilie smerujúce k doručeniu uznesenia, ktorým sa rozhodlo o zmene účastníka konania. Námietku sťažovateľa o tom, že okresný súd mal vykonať iné opatrenia – napr. ustanoviť opatrovníka časovo skôr, možno akceptovať len čiastočne. Občiansky súdny poriadok dáva možnosť konajúcemu súdu zvoliť viaceré opatrenia, pričom konkrétny výber príslušných procesných opatrení, ich načasovanie a postupnosť je vecou úvahy súdu. Jeho úlohou je dbať na procesné práva a povinnosti všetkých účastníkov, preto je tiež potrebné, aby konajúci súd zisťoval pobyt účastníkov konania. Rozsah a intenzita takéhoto šetrenia je v zásade vecou úvahy súdu, je ovplyvnená konkrétnymi okolnosťami predmetnej veci s tým, že by malo ísť o efektívne a vecne vykonávané šetrenie. Až takéto šetrenie súdu umožňuje záver o tom, či pobyt účastníka je neznámy a či možno takému účastníkovi ustanoviť opatrovníka, prípadne rozhodnúť o tom, že písomnosti určené tomuto účastníkovi sa budú doručovať uložením v súdnom spise. Tieto závery podporuje aj skutočnosť vyplývajúca zo súdneho spisu, že okresný súd 21. júla 2014 ustanovil povinnej vo 4. rade opatrovníka na základe záveru, že jej pobyt je neznámy. Dňa 23. júla 2014 však povinná vo 4. rade prevzala zásielku na adrese, na ktorú jej už predtým okresný súd neúspešne doručoval.

Zo súdneho spisu tak možno urobiť záver, že po podaní sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch a po podaní sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy okresný súd prijal opatrenia smerujúce k zabezpečeniu ochrany základného práva sťažovateľa. Zo súdneho spisu vyplýva, že uznesenie okresného súdu o zmene účastníkov konania nadobudlo 23. júla 2014 právoplatnosť, čím sťažovateľ získal procesné postavenie oprávneného v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého ak sa náprava vo veci sťažovateľa zabezpečí v rámci všeobecného súdnictva, tak ústavný súd v zásade nemôže vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva (m. m. I. ÚS 191/06, IV. ÚS 263/08), pričom v okolnostiach

posudzovaného prípadu táto skutočnosť zakladá aj dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní.

Ústavný súd na tomto základe dospel k záveru, že v danom prípade intenzita zistených pochybení v postupe okresného súdu nie je dostatočná na to, aby mohol vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014